

НАРЕДБА № 47 ОТ 11 НОЕМВРИ 2003 Г. ЗА ПРОИЗВОДСТВО И ПРЕДЛАГАНЕ НА ПАЗАРА НА ЕЛИТНИ И ПЛЕМЕННИ ПЧЕЛНИ МАЙКИ И ОТВОДКИ (РОЯЦИ) И РЕДА ЗА ВОДЕНЕ НА РЕГИСТЪР

В сила от 26.05.2004 г.

Издадена от министъра на земеделието и горите

Обн. ДВ. бр.103 от 25 Ноември 2003г., изм. ДВ. бр.26 от 7 Март 2008г., изм. ДВ. бр.67 от 30 Август 2011г., изм. и доп. ДВ. бр.94 от 30 Ноември 2012г., изм. ДВ. бр.16 от 22 Февруари 2019г.

Раздел I. Общи положения

Чл. 1. С тази наредба се уреждат условията и редът за:

1. производство на елитни и племенни пчелни майки;
2. производство на изкуствени рояци;
3. идентификация, търговия и контрол при производството на елитни, племенни пчелни майки и рояци;
4. контрол и мероприятията за опазване от заболявания;
5. водене на регистър.

Чл. 2. (1) (Доп. - ДВ, бр. 67 от 2011 г.) Производството на пчелни майки се извършва в регистрирани съгласно чл. 137 от Закона за ветеринарномедицинската дейност пчелини и при спазване на изискванията на чл. 19, ал. 2 от Закона за пчеларството.

(2) Според предназначението си пчелините по ал. 1 са:

1. племенни - за производство на елитни пчелни майки - като изходен материал за размножаване;
2. репродукторни - за производство на племенни пчелни майки - за масово използване в стоковите пчелини;
3. за производство на изкуствени рояци (отводки).

Чл. 3. В пчелините по чл. 2 се отглеждат само местни отродия пчели и/или вътрелинейните им и междулинейните кръстоски.

Чл. 4. (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2011 г.) Физическите и юридическите лица, които желаят да произвеждат елитни и племенни пчелни майки, както и изкуствени рояци, подават молба до развъдните организации за издаване на становище за расова принадлежност на разплодния материал.

Чл. 5. (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2011 г.) Развъдните организации извършват дейностите си под контрола на Изпълнителната агенция по селекция и репродукция в животновъдството.

Раздел II.

Условия и ред за производство на елитни пчелни майки

Чл. 6. (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2011 г.) Елитни пчелни майки се произвеждат от семейства, чиито пчели притежават затвърдени морфо-етологични и продуктивни качества, отговарящи на приетите стойности, съгласно програмите на развъдните организации, отразени в родословните книги.

Чл. 7. Елитните пчелни майки се получават чрез:

1. инструментално осеменяване на пчелни майки със семенен материал от търтеи с точно установен произход, отразен и доказуем в родословните книги;
2. естествено съешаване на пчелни майки с търтеи с точно определен произход в подходящи оплодни пунктове, изолирани от други пчелини в радиус най-малко 10 km.

Чл. 8. (1) В племенните пчелини се водят:

1. (изм. - ДВ, бр. 67 от 2011 г.) родословна книга;
2. ветеринарномедицински дневник на пчелина;
3. дневник на пчелина.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2011 г.) Родословната книга се води от развъдната организация, ветеринарномедицинският дневник на пчелина - от ветеринарния лекар, отговарящ за съответния ветеринарномедицински участък, а дневникът на пчелина - от производителя.

Чл. 9. (1) Право на производство на елитни пчелни майки имат само научни работници в областта на генетиката, селекцията и репродукцията на пчелите и специалистите, завършили висше образование с магистърска степен по пчеларство.

(2) Юридическите лица и едноличните търговци, произвеждащи елитни пчелни майки, наемат лицата по ал. 1 по трудово правоотношение.

Раздел III.

Условия и ред за производство на племенни пчелни майки

Чл. 10. Размножаването на елитните пчелни майки се извършва в регистрирани репродукторни пчелини.

Чл. 11. (1) Племенните пчелни майки се произвеждат в репродукторните пчелини само от семейства, на които предходната година са придадени и приети елитни пчелни майки, идентичността на които може да се докаже по всяко време на активния сезон.

(2) Забранява се ползването на ларви за производство на племенни пчелни майки от останалите семейства на пчелина.

Чл. 12. Производството на племенни майки се извършва, ако:

1. е налице изолация от съседни пчелини, в т. ч. на оплодните пунктове, не по-малка от 5 km или има възможности за създаване на такава чрез подмяна на майките в района;

2. има изградена материално-техническа база за осигуряване на производството в зависимост от възприетата технология;
3. (отм. - ДВ, бр. 67 от 2011 г.)
4. (изм. - ДВ, бр. 67 от 2011 г.) морфологичните и етологичните качества на пчелите и търтеите отговарят на приетите от развъдните организации стойности;
5. обемът на производство е до 10 000 пчелни майки годишно;
6. персоналът е квалифициран за производство на пчелни майки, което се удостоверява с документ за завършен курс.

Чл. 13. (1) (Доп. - ДВ, бр. 67 от 2011 г.) В репродукторните пчелини според вида дейност се водят:

1. (изм. - ДВ, бр. 67 от 2011 г.) зоотехнически книги за: майчини семейства, бащини семейства, отглеждачи, нуклеуси, книга за експедиция на пчелни майки и рояци;
2. ветеринарномедицински дневник на пчелина;
3. дневник на пчелина.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2011 г.) Документите по ал. 1, т. 1 и 3 се водят от производителите на племенни пчелни майки, а по т. 2 - от ветеринарния лекар, отговарящ за съответния ветеринарномедицински участък.

Чл. 14. За опазване генофонда на местните отродия пчели се създават резерватни пчелини от републиканско и местно значение.

Раздел IV. Производство на пчелни рояци

Чл. 15. (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2008 г., в сила от 07.03.2008 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2011 г.) Производството на рояци се допуска само в свободни от заболяване пчелини от семейства с племенни пчелни майки. Здравословното състояние се удостоверява с протокол за извършен профилактичен преглед за съответната година, издаден от съответната областна дирекция по безопасност на храните (ОДБХ).

Чл. 16. (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2008 г., в сила от 07.03.2008 г.) (1) Произведените изкуствени рояци с пити (отводки) трябва да са със:

1. млада племенна плодна майка, която да е белязана със съответния за годината цвят;
2. най-малко 800 g пчели, от които най-малко 50 % да са млади;
3. най-малко 3 пити за Даданблатов или 4 пити за многокорпусен кошер със светла до тъмнокафява вошина, с най-малко 20 dm² пило, от което 50% запечатано;
4. количество на меда на питите в рояците не по-малко от 2 kg.

(2) Произведените изкуствени голи рояци (пчелопакети) трябва да са със:

1. млада племенна плодна майка, която да е белязана със съответния за годината цвят;
2. най-малко 1,5 kg пчели, от които 50% да са млади;
3. не по-малко от 800 g храна.

Раздел V.

Идентификация, търговия и контрол при производството на елитни, племенни пчелни майки и рояци

Чл. 17. (1) Пчелните майки се маркират, както следва:

1. година (0 - 5) - син;
2. година (1 - 6) - бял;
3. година (2 - 7) - жълт,
4. година (3 - 8) - червен;
5. година (4 - 9) - зелен.

(2) Елитните пчелни майки се маркират допълнително с двуцифрен кодов номер.

Чл. 18. Забранява се продажбата на немаркирани пчелни майки, както и продажбата на пчелни майки, произведени от нерегистрирани пчелини.

Чл. 19. (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2011 г.) (1) При продажба:

1. елитните пчелни майки се придружават от зоотехнически сертификат;
2. племенните пчелни майки и рояците се придружават от сертификат, съдържащ данни за техния произход (линия №), година на производство, № на партидата, дата на експедицията и производител.

(2) Сертификатите по ал. 1 се издават от развъдните организации, регистрирани съгласно чл. 29а от Закона за животновъдството.

Чл. 20. (Доп. - ДВ, бр. 67 от 2011 г.) Зоотехническият сертификат по чл. 19, ал. 1, т. 1 съдържа:

1. наименование на производителя;
2. наименование на РА, издала сертификата;
3. регистрационния номер на пчелина;
4. № на линията, от която произхожда майката;
5. извлечение от родословната книга за относителната продуктивност на семейството, дало ларвите, и на бащините семейства през последните два сезона.

Чл. 21. (1) (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2011 г.) Контролът върху производството на елитни и племенни пчелни майки и рояци се извършва от развъдните организации.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2011 г.) Управителните съвети на развъдните организации предлагат ежегодно комисии, утвърдени от ИАСРЖ, в състав: председател - член на развъдната организация (селекционер), членове - специалист в областта на селекцията на пчелите, ветеринарен лекар - специалист по пчелна патология, и по един представител на Изпълнителната агенция по селекция и репродукция в животновъдството, съответната ОДБХ (специалист по пчелна патология).

(3) Комисията по ал. 2:

1. посещава пчелина през активния сезон и проверява спазването на изискванията за съответния вид дейност;

2. (изм. - ДВ, бр. 67 от 2011 г.) взема проби за определяне расовата принадлежност, а при необходимост и за здравословния статус на пчелните семейства; пробите за здравословен статус се разработват в акредитирани лаборатории в системата на БАБХ;

3. проверява и утвърждава оплодните пунктове за осигуряване естественото съешаване на елитните и племенните пчелни майки;

4. въз връзка с чл. 6 определя семействата, от които ще се произвеждат елитни пчелни майки;

5. (нова - ДВ, бр. 26 от 2008 г., в сила от 07.03.2008 г., доп. - ДВ, бр. 94 от 2012 г.) определя и актуализира капацитета за съответния вид производство, като от едно пчелно семейство могат да бъдат произведени не повече от 22 пчелни майки или 2,5 пчелни рояка;

6. (предишна т. 5 - ДВ, бр. 26 от 2008 г., в сила от 07.03.2008 г., изм. - ДВ, бр. 94 от 2012 г.) при констатиране на неспазване на условията на производство за съответния вид дейност, включително здравословно състояние, прави писмено предложение до областната дирекция "Земеделие" за заличаване от регистъра на вече регистрирани пчелини.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2011 г.) Развъдните организации в срок до края на месец януари на всяка следваща календарна година издават становище за расова принадлежност.

Раздел VI.

Контрол и мероприятия за опазване от заболявания

Чл. 22. (1) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2008 г., в сила от 07.03.2008 г., изм. - ДВ, бр. 67 от 2011 г.) Елитни и племенни пчелни майки се отглеждат само в пчелини свободни от заразни болести. Документите, с които се удостоверява здравословното състояние на пчелните семейства, се издават от ОДБХ.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2011 г.) Здравословното състояние на пчелните семейства в пчелините по чл. 2, ал. 2 се проверява най-малко двукратно през годината чрез клинични прегледи от ветеринарен лекар - през пролетта до 15 април и през есента до 15 октомври. Лекарят взема проби на 10 % от основните семейства (включително съмнителните за заболявания и/или умрели семейства) за определяне на здравословния статус. Пробите се изпращат за изследване в специализирана лаборатория на БАБХ за сметка на собственика на пчелина.

(3) Резултатите от клиничните прегледи и лабораторните изследвания се отразяват във ветеринарномедицинския дневник на пчелина.

Чл. 23. (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2011 г.) Не се допуска производство на пчелни майки и рояци в нарушение на Закона за ветеринарномедицинската дейност.

Чл. 24. (1) (Изм. - ДВ, бр. 67 от 2011 г.) Външни лица се допускат до пчелините по чл. 2, ал. 2 с писмено разрешение от директора на ОДБХ, на чиято територия са разположени.

(2) Продажбата на пчелни майки се извършва извън територията на пчелина.

(3) В радиус не по-малко от 3 km от пчелините, за които има ограничения по ал. 1, не се разрешават дейности, свързани с разфасовка и обработка на пчелни продукти.

Раздел VII.

Ред за водене на регистъра

Чл. 25. (1) (Изм. - ДВ, бр. 94 от 2012 г.) В ОД "Земеделие" се води регистър на пчелините по чл. 2, ал. 2.

(2) Вписванията в регистъра се извършват от длъжностно лице, определено от директора на ОД "Земеделие и гори".

(3) В регистъра се вписват:

1. пореден номер;
2. име, адрес и ЕГН на физическото лице;
3. наименование, седалище, адрес на управление и код по БУЛСТАТ на търговеца;
4. № и дата на издаване на удостоверението за актуално състояние на регистрацията на юридическото лице;
5. местонахождение и вид на стопанството;
6. (изм. - ДВ, бр. 67 от 2011 г.) вид дейност;
7. (изм. - ДВ, бр. 67 от 2011 г.) номер и дата на становището от развъдната организация за расовата принадлежност на разплодния материал;
8. регистрационният номер на пчелина съгласно Наредба № 27 от 2002 г. за регистрация и идентификация на пчелните семейства (ДВ, бр. 70 от 2002 г.).

(4) (Изм. - ДВ, бр. 94 от 2012 г.) На основание на вписването на лицата по ал. 2 се издава удостоверение по образец съгласно приложението.

Чл. 26. (Нов - ДВ, бр. 94 от 2012 г.) (1) Специализираната дирекция по чл. 3, ал. 2, т. 1 от Закона за животновъдството поддържа публичен списък на лицата с вписани съгласно чл. 25, ал. 2 пчелини.

(2) Списъкът по ал. 1 съдържа:

1. име на физическото лице/наименование на юридическото лице търговеца и координати за връзка;
2. дата на последна регистрация в областна дирекция "Земеделие";
3. валидност на регистрацията;
4. вид дейност - производство.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 16 от 2019 г.) Областните дирекции "Земеделие" са длъжни да заявят в Министерството на земеделието, храните и горите всяка промяна в регистрацията по чл. 19, ал. 6 и 9 от Закона за пчеларството в 3-дневен срок от настъпването ѝ. Дирекцията по ал. 1 отразява в публичния списък промяната в 5-дневен срок от получаването на уведомлението.

Допълнителни разпоредби

§ 1. По смисъла на тази наредба:

1. "инструментално осеменяване" е метод за осеменяване на пчелни майки;
2. (изм. - ДВ, бр. 67 от 2011 г.) "оплоден пункт" е временен или постоянен пчелин, на който се извършва естествено осеменяване на пчелни майки;
3. "расова принадлежност" е налице, когато пчелите отговарят на определени морфо-етологични признаци, приети за дадената раса;
4. "относителна продуктивност" е продуктивността на пчелното семейство, изчислена в % от средната продуктивност в пчелина;
5. "елитна" пчелна майка е чисторасова пчелна майка, произхождаща от високопродуктивно пчелно семейство, селектирана като изходен материал за размножаване;
6. "племенна" пчелна майка е майка-дъщеря, получена чрез размножаване на елитна пчелна майка, предназначена за стокови пчелини;
7. "незапечатано пило" са яйца и ларви за пчели-работнички и търтеи;
8. "запечатано пило" са запечатани възрастни ларви, предкавиди и какавиди.
9. (нова - ДВ, бр. 26 от 2008 г., в сила от 07.03.2008 г.) "гол рояк (пчелопакет)" е част от

пчелно семейство, състоящо се от пчели-работнички и една племенна плодна майка в клетка, поместени в транспортна опаковка без пити.

Заклучителни разпоредби

§ 2. Наредбата се издава на основание чл. 19, ал. 1 от Закона за пчеларството и отменя Наредбата за развъдно-подобрителна работа с пчелите и производството на пчелни майки и роеве (ДВ, бр. 2 от 1990 г.).

§ 3. Наредбата влиза в сила шест месеца след обнародването ѝ в "Държавен вестник".

Заклучителни разпоредби

КЪМ НАРЕДБА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАРЕДБА № 47 ОТ 2003 Г. ЗА ПРОИЗВОДСТВО И ПРЕДЛАГАНЕ НА ПАЗАРА НА ЕЛИТНИ И ПЛЕМЕННИ ПЧЕЛНИ МАЙКИ И ОТВОДКИ (РОЯЦИ) И РЕДА ЗА ВОДЕНЕ НА РЕГИСТЪР
(ОБН. - ДВ, БР. 26 ОТ 2008 Г., В СИЛА ОТ 07.03.2008 Г.)

§ 6. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в "Държавен вестник".

НАРЕДБА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАРЕДБА № 47 ОТ 2003 Г. ЗА ПРОИЗВОДСТВО И ПРЕДЛАГАНЕ НА ПАЗАРА НА ЕЛИТНИ И ПЛЕМЕННИ ПЧЕЛНИ МАЙКИ И ОТВОДКИ (РОЯЦИ) И РЕДА ЗА ВОДЕНЕ НА РЕГИСТЪР

(ОБН. - ДВ, БР. 67 ОТ 2011 Г.)

§ 14. Навсякъде в наредбата думата "асоциация/и" се заменя с "организация/и".

Приложение към чл. 25, ал. 4

(Ново - ДВ, бр. 94 от 2012 г., изм. - ДВ, бр. 16 от 2019 г.)

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на земеделието, храните и горите
Областна дирекция „Земеделие“ –
.....

УДОСТОВЕРЕНИЕ

Областна дирекция "Земеделие" - гр. ....,
издава настоящото на

.....

.....
(трите имена, адрес на физическото лице; наименование, седалище, адрес на управление и код по
БУЛСТАТ на търговеца, телефон за връзка)

в уверение на това, че на основание чл. 19, ал. 2 от Закона за пчеларството е вписан в регистъра на областната дирекция "Земеделие" под № ..... от ..... (дата)

като производител на

.....

(за съответния вид производство съгласно становището на развъдната организация)

Удостоверението е валидно до

.....

(дата)

Директор ОД "Земеделие":

(подпис, печат)